

Mindre Meddelelser.

Machu Picchu, Inkadømmets Vugge? En Ruinby der bortset fra Cuzco er større end alle hidtil fundne peruanske Ruiner, og — hvad der er nok saa vigtigt — indtil Aaret 1911 aldrig er set af nogen hvid Mand, aldrig er gennemrodet af ivrige Skattegravere, en By mere end 2000 M over Havet paa et af de mest utilgængelige Steder i Andessystemet, gemt i en Afkrog af den vilde, lidet kendte Urubamba-Dal — en saadan er det faldet i den amerikanske Professor Hiram Bingham's Lod at opdage. Paa Bekostning af Yale Universitetet og The National Geographic Society i Washington foretog han i 1912, hjulpet af en Stab af Medarbejdere, maaske en af de besværligste, men utvivlsomt den interessanteste Rydning og Udgravning, der nogensinde er gjort i Sydamerika. Og Resultatet overgik maaske endog de dristigste Forventninger; i hvert Fald mener Prof. Bingham, at Machu Picchu, som Stedet hedder, er intet mindre end det mytiske Tampu Tocco, »Vindus-Raststedet«, hvorfra Cuzcos Herskere, Inkaerne, i fordums Tider udgik. Om dette fortæller de gamle, spanske Krønikeskrivere, at »for Aartusinder siden« levede der i det peruanske Højland et højt kultiveret Folk, som imidlertid blev angrebet og slaaget af vilde Stammer fra Syd. Da flygtede de til en af Andeskædens snævre Dale, hvor de slog sig ned paa et af Naturen stærkt befæstet Sted, Tampu Tocco, og levede dér i flere Aarhundreder. Efter atter at være kommet til Kræfter og følede Dalen for trang, gjorde de sig til Herrer over Cuzco, og af denne lille Spire opvoksede senere det mægtige Inkadømme, der strakte sig fra Ecuador til langt ned i Chile. Folket fra Tampu Tocco, sagdes der, blev ført af tre Brødre, som traadte ud af tre Vinduer (eller Huler?), og foruden paa Stedets isolerede Beliggenhed støtter Prof. Bingham væsentlig sin Antagelse derpaa, at der i et af Hovedtemplerne findes tre store, velbevarede Vinduer, et ret sjældent Træk i tidlig peruansk Bygningskunst.

Machu Picchu ligger paa en smal Bjærgryg, der næsten omslynges af den brusende Rio Urubamba, c. 700 M. hævet over denne. Mod Øst og Vest falder Væggene næsten lodret ned, mod Syd og Nord forbindes Stedet ved smalle, uvejsomme Bjærgkamme, med henholdsvis Hovedkæden og en over 3000 M. høj Tinde, Huayna Picchu, hvor man ligeledes har fundet

Ruiner. Tværs over disse Rygge er der rejst vældige Mure, og hvor der ved Siderne skimtes svageste Mulighed for at klatre op, har hine Mestre i barbarisk Ingeniørkunst anlagt storartede Befæstningsterrasser. Inden for disse Yderværker ser man op ad Bjærgkammen Terrasse paa Terrasse, tidligere veldyrkede og kunstigt vandede Agre, hvortil Vandet førtes i smalle Ledninger, og endelig den ved en ekstra Mur og Grav beskyttede By. Da man havde ryddet den tætte Urskov, som ganske skjulte Staden, var det, som Æventyret om Tornrose med ét blev til lyslevende Virkelighed. En By af Trapper! Overalt stejle Trapper og snævre Gyder, som forbinder de næsten 200 Bygninger med hverandre. Og højt hævet ligger den hellige Plads, hvor Hovedtemplet og »de tre Vinduers Tempel« staar Side om Side, og paa en Klippetop over den findes *intiluantana*'en, »den Sten, hvortil Solen er bundet«; den hellige Solskive. Selve Byen er inddelt i Klankvarterer, der hver for sig udgør en befæstet Helhed, i hvis Midte man finder Gruppens religiøse Centrum, en mere eller mindre forarbejdet Klippeblok. Bygningerne selv indeholder sjældent mer end ét Beboelsesrum og har været forsynet med Saddeltag, rimeligvis af Straa. Hyppigst har de kun ét Stokværk, over hvilket et Loftsrum afgav Forraadskammer. De er alle opført af Granit, uden noget som helst Bindemiddel; de simplere har udvendig været beklædt med Ler, de finere næppe. De er saa smukt sammenføjede, disse Blokke, hvoraf adskillige vejer flere Tons, at man staar næsten maalles ved Tanken om, at saadanne Bygninger er opført af et Folk, som kun kendte Redskaber af Sten og Bronze. Og lad denne mærkelige Stad nu være Tampu Tocco eller ej — thi derom kan i høj Grad disputeres — tilbage staar dog Machu Picchu som den mest imponerende og mest betydningsfulde, indianske Fortidslevning, der er fundet i Sydamerika siden Spaniernes Dage, og med Utaalmodighed og Spænding vil man Verden over, hvor Amerikanister findes, afvente Udgivelsen af Prof. Bingham's Værk. En foreløbig Beretning, hvorpaa denne Meddelelse hviler, er offentliggjort i The Nat. Geogr. Magazine, Bd. XXIV Hæfte 4, Wash. 1913, ledsaget af halvtredje Hundrede pragtfulde Fotografier.

K. B.-S.

Literaturanmeldelser.

J. Henningsen: Kina under Forvandlingens Tegn.
(G. B. N. F. Kjøbenhavn.)

Forfatteren heraf, nys afdøde Etatsraad Jacob Henningsen, havde under et mangeaarigt Ophold i Kina, navnlig som Direktør for det Store Nordiske Telegrafselskabs østasiatiske Afdeling, god

Lejlighed til at komme i Forbindelse med Kinesere af alle Stænder. Fra dette hans Samkvem med Kineserne, er han, der stedse holdt sine Øjne vidtaabne og gjorde Notiiser over hvad han hørte og saa, bleven sat i Stand til at skrive en virkelig god Bog, hvori han indgaende omtaler de vigtigste Begivenheder, der har fundet Sted, ligesom han